בס"ד

יום **א'**, **י"ד** ב**חשון** תשס"א (**12** בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היום, **י"ד בחשון**, לפני 60 שנה - בשנת תש"א(1940-5701) – **נסגר ובודד היום הגטו בווארשה**, הגדול בגטאות, שבתקופת השיא נכלאו בו 450,000 יהודים. כמעט כולם הושמדו בשואה, הי"ד.

תנאי הקיום התת-אנושיים ולכן שיעור וקצב התמותה הגבוה מעוררים השאלה, האם התכוונו השלטונות הגרמניים להכחיד את האוכלוסיה היהודית בתוך זמן קצוב, והאם תכננו חיסול ביולוגי של האוכלוסיה היהודית באמצעות הגטאות. לא פעם הניחו חוקרים יהודים כי הגטאות היו אמצעי להשמדתם של היהודים מבלי להפעיל אמצעי רצח ישירים, כ'דרך להכחדה בלי דם'. על סמך הנתונים הגרמניים שבידינו קשה מאד להשיב על-כך בוודאות. בתזכיר שעיבדו בנובמבר 1939 וטצל והכט, המומחים הנאצים במשרד למדיניות גזענית, מדובר על מדיניות של חידוד הניגודים ההדדיים שבין הפולנים ובין היהודים, מבלי שהועלתה מגמה להכחדה פיסית של היהודים. במרץ 1940 אמר פרנק (הנס – המושל הכללי של שטחי פולין שלא סופחו לרייך) בהתייחסו ליהודים ש'אין לנו עניין להנהיג תחיקה גזעית לטובת הפולנים. אין לנו אינטרס בכך להפסיק את נישואי תערובת ויחסי מין בין יהודים לפולנים.' אמנם באוגוסט 1942 הצהיר פרנק ש'על העובדה שאנו דנים למוות ברעב 1,200,000 יהודים אין צורך להרבות דברים. זה דבר ברור, ואם לא ימותו היהודים ברעב יהיה צורך להחיש פרסום עוד צווים אנטי-יהודים, ונקווה שכך יהיה.' ואמנם, הדברים שנאמרו אז – באוגוסט 42' – הושמעו בעיצומו של 'הפתרון הסופי'. ואילו בנובמבר 1941 מסר פרנק בהרצאה באוניברסיטת ברלין כי עובדים ובעלי מקצועות, העשויים לסייע לתעשיה הגרמנית – ליהודים ההם הוא מבקש לאפשר לעבוד. וליהודים הנותרים 'צריך לקבוע הסדר מתאים'. פעמים אחדות בקשו גרמנים בעמדות בכירות להגדיל את מנות המזון ליהודים עובדים. הפקידות הגרמנית בלודז', שבתחילת הכיבוש חתרה לסילוקם המהיר והמוחלט של היהודים מהעיר, גילו בהדרגה עניין בגטו, בעבודה ובייצור בתוכו, ולא רצו לוותר על התועלת שמפיקים ממנו ולמוסרו לס"ס.

לפיכך, קשה לקבוע שהיתה מדיניות עקבית לחיסול היהודים (ר"ל) בדרך הגטואיזציה. מתקבל על הדעת שאת השלטונות המקומיים הגרמניים לא הטרידה כלל התמותה הרַבָּה בקרב היהודים, במיוחד יהודים שלא היו מועסקים בעבודה למענם. אך אין הוכחה כי היתה תכנית ערוכה ומפורשת להביא לידי היעלמות פיסית של היהודים כבר בשלב הגטאות, כלומר בשנים 1940-1941. מכל מקום, ברור שאת ההחלטות המכריעות בדבר גורל היהודים קבעו הדרגים הבכירים בברלין. [ב"ה יום-יום / האנציקלופדיה של השואה]

בשנת תשנ"ג(1992-5753), **נחנך** היום **הבניין החדש של בית המשפט העליון בירושלים**.

מחר – **ט"ו בחשון** – בשנת 3596(-164, למניינם) – **נפטר מתתיהו בן יוחנן בן שמעון, הכהן הגדול, אבי משפחת החשמונאים.** מתתיהו סירב להשתחוות לפסל זאוס ונמלט עם 5 בניו למדבר יהודה. שם הרים את נס המרד ביוונים, שעמד אנטיוכוס ה4- אפיפנס בראשם, בשנת –167. שנה לאחר מכן, מתתיהו העביר את ראשות המרד לבנו, יהודה המכב"י.

***

הדף הבא יופיע, בע"ה, מחרתיים, ביום ג' – ט"ז בחשון.

יום נעים!